

Satışı gerçekleştirilen aracın 4077 sayılı Kanun hükümlerine göre iade edilmesinde belge düzeni ve KDV indirimi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.41.15.01-KDV-2010/15-51
Tarih	18.10.2010

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

KOCAELİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.41.15.01-KDV-2010/15-51

18/10/2010

Konu : 4077 SAYILI KANUN HÜKÜMLERİNE GÖRE İADE EDİLEN
ARAÇLAR

İlgide kayıtlı dilekçeniz ile 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükmü kapsamında, müşteriden ayıplı aracın komple olarak geri alınıp, yerine yenisinin verilmesi halinde hangi belgenin düzenleneceği, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi uygulamaları hususunda bilgi istenilmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ YÖNÜNDEN:

Bilindiği üzere, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun Matrah ve İndirim Miktarlarının Değişmesi başlıklı 35 inci maddesinde;

"Malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemten vazgeçilmesi veya sair sebeplerle matrahta değişiklik vukubulduğu hallerde, vergiye tabi işlemleri yapmış olan mükellef bunlar için borçlandığı

vergiyi; bu işlemlere muhatap olan mükellef ise indirme hakkı bulunan vergiyi değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve değişikliğin vukubulduğu dönem içinde düzeltir. Şu kadar ki, iade olunan malların fiilen işletmeye girmiş olması ve bu girişin defter kayıtları ile beyannamede gösterilmesi şarttır."hükmü bulunmakta olup, 54 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin B-Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun İle İlgili Katma Değer Vergisi Uygulaması başlıklı bölümünde de;

"4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanuna göre, tüketicilerin satın aldıkları mal ve hizmetlerin çeşitli nedenlerle geri verilerek bedelinin alınması veya başka bir mal veya hizmet ile değiştirilmesinin katma değer vergisi karşısındaki durumu ile taksitli ve kapıdan satışlardaki katma değer vergisi uygulaması aşağıda açıklanmıştır.

1) Satılan Malın İade Edilip Değiştirilmesi, Ödenen Bedelin İade Edilmesi, Değer Kaybının Bedelden İndirilmesi:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 8/2. maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında ödenen katma değer vergilerinin iadesi konusunda aşağıdaki şekilde işlem yapılması uygun görülmüştür.

Tüketiciler tarafından malların iade edilip bedellerinin geri verilmesinin istendiği durumlarda, satıcı tarafından ödenen bedellerin katma değer vergisi dahil tutarları tüketiciye iade edilecektir. Satıcılar işlemlerinin düzeltilmesi için iade edilen mal nedeniyle gider makbuzu düzenleyecekler ve tüketiciden iade edilen mala ait fatura ve benzeri belgeyi bu makbuz ekinde geri alacaklardır. Gider makbuzunda iade edilen malın katma değer vergisi satış bedelinden ayrı gösterilecek ve bu miktar indirim konusu yapılmak suretiyle işlem düzeltilecektir.

İade edilen malın yerine aynı veya başka bir malın verildiği durumlarda ise, satıcı tarafından yukarıda sözü edilen işlemlerin yanısıra bu defa verilen yeni mal için fatura ve benzeri belge düzenleneceği tabiidir. Dolayısıyla iade edilen malların yerine verilen yeni malların değerleri dikkate alınarak belge düzenleneceğinden, iade edilen mallar ile yeni verilen mallar arasında değer farkının olup olmaması düzeltme işlemini etkilemeyecektir."açıklamaları yapılmış bulunmaktadır.

Buna göre, satışı gerçekleştirilen aracın iade edilmesi halinde yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, gider makbuzu düzenlenecek ve gider makbuzuna iade edilen mala ait fatura ve benzeri belgeler eklenecek, iade edilen mala ait katma değer vergisi satış bedelinden ayrıca gösterilerek indirim konusu yapılmak suretiyle işlem düzeltilecek olup, iade edilen malın yerine başka bir malın verildiği durumlarda ise yeni mal için fatura düzenleneceği tabiidir.

ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ YÖNÜNDEN:

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 15/1 inci maddesinde, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tâbi olan malların kayıt

ve tescil edildikten sonra iade edilmesi hali hariç, malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemten vazgeçilmesi veya diğer nedenlerle matrahta değişiklik vuku bulduğu ya da yersiz veya fazla vergi hesaplandığı hallerde vergiye tâbi işlemleri yapmış olan mükelleflerin bunlarla ilgili borçlandıkları ya da ödedikleri vergiler için değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve meydana geldiği dönem içinde düzeltme yapabilecekleri, bu vergiden mahsup edebilecekleri veya iade talebinde bulunabilecekleri hükme bağlanmıştır. (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tâbi olan mallar için dönem şartı aranmayacaktır. Şu kadar ki, iade olunan malların fiilen işletmeye girmiş olması, yersiz veya fazla ödenen verginin alıcıya iade edilmesi ve bu işlemlerin defter kayıtları, belgeler ile beyannamede gösterilmesi şarttır.

Konuyla ilgili olarak 1 Seri No.lu ÖTV Genel Tebliğinin 14 Seri No.lu ÖTV Genel Tebliği ile değişen (15.1.1.) bölümünde, Kanuna ekli (II) sayılı listedeki araçlarla ilgili düzeltme işlemlerinin, bu araçların kayıt ve tescilinden önce veya sonra iade edilmesine bağlı olarak aşağıdaki açıklamalara göre yerine getirileceği belirtilmiştir.

1. Kayıt ve Tescilden Önce Düzeltme

Kanuna ekli (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi malların ilk iktisabından sonra, kayıt ve tescil edilmeksizin iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemten vazgeçilmesi sebebiyle düzeltme ve iade talep edilmesi durumunda, iadenin 4077 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılması şartı bulunmamaktadır.

Bu durumda;

- Aracın ilk iktisabında beyan edilen ÖTV'ye ilişkin "ÖTV Ödeme Belgesi"nin aslı,
- Aracın iptal edilen satış faturasının birinci nüshasının ve aracın alıcıya teslim edildikten sonra iade edilmesi halinde, iade edilen aracın işletme aktifine girdiğine dair yasal defter kaydının tespiti,
- ÖTV'nin alıcıdan tahsil edilmediğine, tahsil edilmişse iade edildiğine dair alıcının kimlik, adres ve telefon bilgilerinin yer aldığı alıcı tarafından da imzalanmış olan tutanak,
- Mükellefin düzeltme ve iade talebini belirten dilekçe,

mükellefin vergi beyanında bulunduğu vergi dairesine verilecektir. Vergi dairesi tarafından, düzeltilmesi veya iadesi talep edilen verginin ödendiğinin kayıtlardan tespit edilmek suretiyle düzeltme veya iade talebi yerine getirilecektir.

2. Kayıt ve Tescilden Sonra Düzeltme

ÖTV Kanununun 15 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasına göre, Kanuna ekli (II) sayılı listedeki araçlardan kayıt ve tescile tabi olanların kayıt ve tescil edildikten sonra iade edilmesi halinde beyan edilen ÖTV'nin düzeltilebilmesi için, bu iadenin 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine göre yapılmış olması gerekmektedir.

4077 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde; ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda ya da reklam ve ilanlarında yer alan veya satıcı tarafından bildirilen veya standardında veya teknik düzenlemesinde tespit edilen nitelik veya niteliği etkileyen niceliğine aykırı olan ya da tahsis veya kullanım amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukukiveya ekonomik eksiklikleri içeren malların ayıplı mal kabul edileceği belirtilmiştir. Bu hükme göre tüketici, malın teslim tarihinden itibaren otuz gün içerisinde ayıbı satıcıya bildirmekle yükümlü olup, bu durumda, bedel iadesini de içeren sözleşmeden dönme, malın ayıpsız misliyle değiştirilmesi veya ayıp oranında bedel indirimi ya da ücretsiz onarım isteme haklarına sahip bulunmaktadır. Satıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Bu madde ile ayıba karşı sorumlu tutulanlar, ayıba karşı daha uzun süre sorumluluk üstlenmemişlerse, ayıplı maldan sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile malın tüketiciye teslim tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tabiidir.

İlk iktisabı yapılarak kayıt ve tescil ettirilen aracın, 4077 sayılı Kanunun bahsi geçen hükümleri kapsamında iade edilmesi konusunda satıcı ile alıcının kendi aralarında sulh olmaları halinde, bu durum, taraflar arasında düzenlenecek ayrıntılı bir tutanak veya sözleşme ile tevsik edilmek şartıyla ÖTV Kanununun 15 inci maddesinin 1 numaralı fıkrası kapsamında düzeltme işlemi yapılabilecektir. Söz konusu tutanak/sözleşmede iade gerekçesinin açıkça belirtilmesi, iadenin garanti süresi içinde meydana gelen arıza veya arızalar nedeniyle veya tamir için gereken iş gününün aşılması ya da aracın tamir edilemez olduğunun tespitinden dolayı istenmesi halinde, buna ilişkin teknik raporların da söz konusu tutanak/sözleşmeye eklenmesi gerekmektedir.

Taraflar arasında sulh olmaması ve iadenin "Tüketici Mahkemeleri" veya "Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri"nin verdiği karar üzerine gerçekleşmesi halinde de Kanunun 15 inci maddesinin 1 numaralı fıkrası uyarınca beyan edilen ÖTV düzeltilebilecektir.

Bu açıklamalara göre, ÖTV Kanununa ekli (II) sayılı listedeki malların kayıt ve tescil edildikten sonra 4077 sayılı Kanun hükümlerine göre iadesi durumunda;

- İadenin 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine göre yapıldığına dair ispat edici belgenin (satıcı ve alıcı arasında düzenlenen ayrıntılı tutanak/sözleşme, teknik rapor, Tüketici Mahkemesi veya Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Kararı) aslı veya noter onaylı örneği,

- Alıcı adına yapılan kayıt ve tescil işleminin iptaline ilişkin "trafikten çekilmiştir" kaydı düşülen tescil belgesinin aslı veya noter onaylı örneği,

- ÖTV'nin alıcıdan tahsil edilmediğine, tahsil edilmişse iade edildiğine dair alıcının kimlik, adres ve telefon bilgilerinin yer aldığı alıcının da imzası bulunan tutanak,

- Aracın satış faturasının satıcıdaki nüshası ile iade edilen aracın işletme aktifine girdiğine dair yasal defter kaydı ile tespiti,
- Aracın ilk iktisabında beyan edilen ÖTV'nin ödendiğine dair vergi makbuzunun fotokopisi,
- Mükellefin düzeltme ve iade talebini belirten dilekçe,

vergi dairesine verilecektir. Vergi dairesi tarafından, düzeltilmesi ve iadesi talep edilen verginin ödendiğinin kayıtlardan tespit edilmek suretiyle, düzeltme ve iade talebi, miktarına bakılmaksızın inceleme veya teminat aranılmadan yerine getirilecektir.

Ancak, İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü) ile yapılan yazışmalar sonucu, 4077 sayılı Kanun hükümlerine göre kaydı silinen araçların belge ve plakalarının geri alınıp, tescil veya trafik belgesi düzenlemeden kayıtların tamamen silindiği ve araç dosyasının işlemiden kaldırıldığı, ancak kaydı silinen araçların kaydının silindiğine dair ilgili tescil kuruluşları tarafından araç sahiplerine yazı verilebileceği belirtilmiştir.

Bu durumda, ÖTV Kanununa ekli (II) sayılı listedeki malların kayıt ve tescil edildikten sonra 4077 sayılı Kanun hükümlerine göre iadesinde, alıcı adına yapılan kayıt ve tescil işleminin iptaline ilişkin "trafikten çekilmiştir" kaydı düşülen tescil belgesinin aslı veya noter onaylı örneği aranmayacak, bu belge yerine aracın kaydının silindiğine dair ilgili tescil kuruluşu tarafından düzenlenerek araç sahiplerine verilecek olan yazı vergi dairesine ibraz edilecektir.

ÖTV Kanununun 2 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (b) bendine göre, 4077 sayılı Kanun hükümleri kapsamında iade edilmek suretiyle ÖTV'si düzeltilen kayıt ve tescil edilmiş araçların, kullanılmak üzere motorlu araç ticareti yapanlardan iktisabı, motorlu araç ticareti yapanlar tarafından kullanılmaya başlanması, aktive alınması veya adlarına kayıt ve tescil ettirilmesi ilk iktisap sayıldığından ÖTV'ye tabi tutulacaktır.

Öte yandan ÖTV Kanununun 2 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre trampa iki ayrı teslim hükmünde olduğundan, kayıt ve tescil edilmeden önce veya edildikten sonra satıcısına iade edilen ve ÖTV'si düzeltilen araç yerine ilk iktisabı yapılan araç için ÖTV uygulanacağı tabiidir.

Bu hükümlere göre, kayıt ve tescile tabi araçların 4077 sayılı Kanun hükümleri uyarınca iade edilmesi halinde yukarıda yer alan açıklamalar dahilinde işlem yapılması gerekmekte olup, iade edilen aracın yerine aynı veya başka bir aracın verildiği durumlarda, verilen yeni aracın bedeli üzerinden fatura düzenlenerek özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hesaplanması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Vergi Dairesi Başkanı a.

Grup Müdürü

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026